

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Odbor »Plzeň« spolku notářů čsl. usnesl se ve schůzi dne 12. května 1929 v Plzni konané na těchto návrzích:

I.

Aby dožádáno bylo ministerstvo financí, aby buď v nařízení prováděcím, neb zvláštním výnosem určilo, že:

§ 14. odst. 3. zák. z 16. XII. 1927 č. 177/27 — zákon katastrální — svým zněním:

»Rozdělení pozemku na stavební skupiny, neb na jednotlivá místa stavební vyznačí se v pozemkovém katastru až po povolení tohoto rozdělení příslušným stavebním úřadem«, týká se čistě jen případu, kdy strana uchází se o to, aby vyznačena byla u pozemku tohoto jeho vlastnost jako »místo stavební« resp. »stavební skupina« a že tedy ve všech ostatních případech dělení, změn hranic pozemků atd., při nichž straně neb smluvním stranám nejde o toto označení, vyjádření příslušného stavebního úřadu vyžadovati se nemá.

Důvody:

Ustanovení to vykládáno bylo od počátku platnosti zákona tak, že povolení míst. stavebního úřadu zapotřebí jest ke každému rozdělení event. změně hranic pozemku, bez ohledu na to, zda strana hodlá skutečně vytvořiti »species nova« stavební místa (a contr. »stavební parcely«) či ne, tedy i v těch případech, kdy na první pohled dá se souditi, že dělením místa stavební vůbec nevzniknou ani vzniknouti nemohou (tedy i v případech dělení pozemků zemědělských k účelům zemědělským).

Poté bylo od praxe té nějaký čas upuštěno, v poslední době bylo však ohlášeno, že katastr. měřičské úřady, byť i nerady, k pokynu dozorcích orgánů nuceny jsou přidržovati se opět praxe původní, — t. j. požadovati povolení takové při každém aktu dělení a změny hranic pozemku.

Postup ten neodpovídá znění zákona, který přec výslovně mluví jen o označování míst stavebních (stavebních skupin) a vzhledem k tomu, že používá výrazu »povolení rozdělení«, má na mysli pouze ony případy, kdy strana o povolení takové sama žádá, protože každému aktu povolovacímu musí nutně předcházeti žádost!

Není tedy podkladu pro domněnku, že místní stavební úřad povolán jest — bez ohledu na přání strany — rozhodovati o tom, zda určitá konfigurace pozemku resp. změna držebnosti tvoří — bez vůle stran »stavební místo« resp. »skupinu stavební« — ba dokonce už ne k tomu, aby odepřením »povolení rozdělení« — na př. proto, že nemůže otázku tu pro jednotlivce řešiti doposud ani kladně ani záporně — obmezil práva vlastníkova do té míry, že by nesměl osobě druhé prodati resp. postoupiti z pozemku svého díl — při kterém ani jedna, ani druhá strana na budoucí zastavení nepomýšlí.

Důsledný postup podle hofejší směrnice znamenal by konečně také to, že katastr. měř. úřad sám ve svých pracech úředních podřízen byl by místnímu stavebnímu úřadu do té míry, že při každém dělení — tedy i takovém, jež provádí se z moci úřední k uvedení stavu katastrálního resp. knihovního v souhlas se stavem skutečným — byl by nucen vyžadovati si souhlasu místního obecního úřadu stavebního.

Povolovací řízení v praxi samé spojeno jest namnoze s obtížemi, stavební úřady staví buď jako podmínku k povolení rozdělení pozemků nestavebních požadavky, možné jen při dělení na parcely stavební a zamýšleném zastavení, neb často právně zcela nemožné a pro stranu nesplnitelné (určitě plnění nezúčastněného souseda) a nevynutitelné — případně odepírají dáti svolení s tím, že na jejich rozhodnutí záleží, zda v budoucnu pozemek ten bude stavebním místem, či ne a otázku tuto prozatím ani kladně — ani záporně řešiti nemohou, obávajíc se praejudice, jelikož jim není dosud známo, zda vůbec a za jakých předpokladů bude stavba v místech těch povolována.

Konečně — a vlastně docela správně — některé obecní stavební úřady odmítají vůbec se o věci vyjadřovati pro nepřislušnost, všude tam, kde o pozemky stavební se nejedná. Jest pak ovšem těžko vysvětliti kat. měř. úřadu, že plánec obec potvrditi odepřela — když právě kat. měř. úřad podle své praxe na tomto potvrzování ve všech případech trvá!

A d b): Zanechal-li na př. A testament ve prospěch B a tento zemře ab intestato, podá transmissář C k pozůstalosti po B dědickou přihlášku ze zákona, a tím se legitimuje k podání dědické přihlášky k pozůstalosti původního zůstavitele, a tuto přihlášku podá ze závěti s odvoláním na ius transmissionis. Podal-li transmissář prvou dědickou přihlášku podmíněčně, může druhou podat bezpodmínečně a účinky §§ 801 a 802 o. o. z. nutno posuzovati u každé z obou pozůstalostí zvlášť a samostatně.

Velmi často se stává, že C povolán jest k pozůstalosti původního zůstavitele současně jednak iure proprio, jednak iure transmissionis. Příklad: Zemře Josef X. a zanechá manželku Marii a 2 děti: Annu a Antonína. Manželka Marie zemře týden poté, aniž dědictví po svém manželovi přijala nebo odmítla. Po manželce Marii jsou za dědice povolány obě její děti na základě závěti, a to Anna ke $\frac{2}{3}$ a Antonín k $\frac{1}{3}$ pozůstalosti a tyto děti se též za dědice ze závěti přihlásí. Po manželce Josefu X jest posloupnost zákonná, připadá tedy na jeho manželku Marii (vedle zákonného přednostního odkazu podle § 758 o. o. z.) $\frac{1}{4}$ pozůstalosti, na každé z pozůstalých dětí $\frac{3}{8}$ pozůstalosti. Následkem toho nabízí se pozůstalost po Josefu X. jeho dceři Anně ze $\frac{3}{8}$ iure proprio a z $\frac{1}{6}$ (t. j. $\frac{2}{3}$ z $\frac{1}{3}$) iure transmissionis, celkem tedy $\frac{13}{24}$ a jeho synovi Antonínovi z $\frac{3}{8}$ iure proprio a z $\frac{1}{12}$ iure transmissionis, celkem tedy $\frac{11}{24}$. V tomto případě podají ony děti k pozůstalosti svého otce Josefa X dvě přihlášky dědické, jednu jako přímí dědicové jeho ze zákona, druhou pak iure transmissionis jako závětní dědici své matky Marie taktéž ze zákona, poněvadž transmissář se může k pozůstalosti původního zůstavitele přihlásiti za dědice iure transmissionis pouze na základě delačního titulu transmitentova (delace je táž!).

A nyní přicházíme k důležité otázce: Míni §§ 537 a 809 o. o. z. výrazem »dědic« skutečného dědice, či jen povolaného dědice, tedy osobu, jíž se pouze defereje (t. zv. praesumptivního dědice)?

Občanský zákoník na mnoha místech míní slovem »dědic« domnělého, povolaného dědice. Kdyby tak tomu bylo též při transmissi, tu by zajisté nebylo třeba, aby transmissář podával svoji dědickou přihlášku k pozůstalosti po transmitentu, stačilo by, kdyby pouze podal dědickou přihlášku k pozůstalosti po A a současně prokázal, že mu pozůstalost transmitentova aspoň byla deferována. Ba mohl by dokonce pozůstalost transmitentovu odmítnouti, poněvadž by rozhodovala jen skutečnost, že mu byla pozůstalost transmitentova deferována, aniž by bylo třeba, aby byl skutečným dědicem. Tu bychom však došli k anomálii, že totiž pokračováním v osobě transmitentově při projednání pozůstalosti původního zůstavitele není skutečný dědic transmitentův, nýbrž někdo jiný, jemuž se pozůstalost po B pouze nabízela. To by však odporovalo intencím zákonného předpisu o transmissi a kromě toho i předpisu šu 547 o. o. z., který praví, že pouze ten dědic, který dědictví přijal a jakmile je přijal, se pokládá za pokračování osoby zůstavitele.

(Dokončení.)

Změna této nesprávné praxe mohla by býti sice také provedena tak, že by s knihovními žádostmi zásadně potvrzení to předkládáno bylo jen tehdy, kdy jest podle zákona skutečně nutné, jinak však nikoliv a proti případnému zamítnutí vystoupilo by se rekusem.

Byla by to však odpomoc pouze speciální, nákladná pro strany, prodlužující již beztak zdoluhavé řízení o žádostech knihovních a konečně ještě více zatěžující úřady, již beztak přetížené.

Bylo by proto lépe, aby autentickým výkladem, jak navrhován, odkázáno bylo provádění ustanovení zákona opět do mezí, jež zákon sám stanovil.

II.

Aby dožádán byl »Ústřední svaz čs. spořitelen« o doporučení členským ústavům direktivy, aby alespoň pro přechodnou dobu přílišného zatížení soudů upuštěno bylo — pokud se to ještě praktikuje, — od požadavku, že při hypotekárních zápůjčkách na nově postavené objekty musí býti nejen objekt již zbudován, ale také zbudovaný dům v knihách pozemkových vyznačen.

V tomto ohledu panuje v povolovací praxi úvěrové mezi ústavy peněžními — a konečně i mezi spořitelny samými — značná nejednotnost. Nehledíc k praxi ostatních ústavů, — v ohledu tom dosti liberální, jsou mezi samými spořitelny ústavy, význačné, — které shora uvedené stanovisko opustily, spoléhajíc se na zprávu a posudek svého stavebního znalce, který jim dává dostatečnou záruku nejen za hodnotu stavby, ale samozřejmě také za to, že stavba, třeba ještě nevyznačená knihovně, skutečně existuje.

Jiné spořitelny trvají přísně na stanovisku vyznačení domů, toto stanovisko má však — jsouc jinak vlastně čistě formálním a nedávajíc ústavu žádné jistoty větší — za následek značné obtíže stavebníků, kteří jednak nuceni jsou pracovat s úvěrem číselně vyšším (ne poměrně) než za dob normálních, jednak zdržování jsou zdoluhavým vyřizováním žádostí, o event. vyznačení domu — jak u úřadů katastrálních, tak i u soudů samých, jsou proto často proti své vůli nuceni vyhledávat úvěry firem, případně jednotlivců, kteří svými krutými podmínkami ženou stavebníka vlastně do zkázy.

Jelikož pak mezi členstvem »Ústředního svazu« jak podotknu to, — jsou velké ústavy, které již samy od požadavku toho upustily, bude zajisté možno, po vyjádření ústavů těch, že novým postupem se ani agenda ústavu nezatěžuje, ani jistota hypoteky netrpí, — »Ústřednímu Svazu« možno, postup ten veškerým v něm združeným ústavům doporučit.

Vojenská válečná služba.

Ministerstvo spravedlnosti zaslalo všem notářským komorám a presidiu vrchního soudu v Košicích výnos ze dne 3. června 1929 číslo 21.481/29 následujícího znění:

Více kandidátů notářství domáhalo se znovu toho, aby doba, kterou ztrávili ve vojenské válečné službě před vstoupením do přípravné služby, byla jim započtena.

Valná hromada Spolku československých kandidátů notářství usnesla se 21. dubna 1929 na tomto usnesení:

»Valná hromada uznává, že válečnou službu vojenskou před zápisem do seznamu kandidátů konanou do přípravné praxe notářské započítati nelze, avšak žádá opětně o to, aby při posuzování kvalifikace za stejných ostatních kvalifikačních předpokladů příslušné instance vzaly zřetel ke skutečně ztraceným létům válečným.«

Stanovisko toto kryje se se stanoviskem, které zaujalo ministerstvo ve výnosu z 21. srpna 1923, č. 31975 sděleném všem notářským komorám v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a se stanoviskem zaujatým ve výnosu z 19. prosince 1924, č. 52.593.

V tomto bylo Spolku československých kandidátů notářství v Praze zdůrazněno zvláště, že podle povahy věci započtení má význam jen tam, kde od vykázání praxe určitého druhu závisí dosažení jistých oprávnění podle zákona. Praxe,

kteřou koná notářský kandidát po dovršení předepsané čtyřleté praxe ať je se započtením vojenské služby válečné delší či bez něho kratší, nemá toho významu. Podle § 10 a 11 not. řádu rozhoduje o žádosti za imenování na základě návrhů notářské komory a předložených posudků soudů, ministr spravedlnosti, nejsa vázán ve výběru kandidátů.

Ve skutečnosti také ministerstvo přihlíží při imenování kandidátů notářských notáři k újmě, která uchazečům byla způsobena výkonem vojenské válečné služby, byť i tato byla konána před zápisem do seznamu kandidátů notářství, to však jen potud a v tom rozsahu, pokud uchazeč byl válečnou službou ve svém postupu skutečně zdržen a je-li okolnost tato rádně prokázána.

Aby bylo zabezpečeno, že postup bude jednotný, žádají se notářské komory, aby v tabele kandidátů notářství bylo poznamenáno nejen, jakou vojenskou službu vykazuje kandidát notářství, konanou i před započtením praxe, ale i aby bylo vyznačeno, kdy kandidát složil zkoušky nutné k nastoupení praxe a jaká část vojenské služby byla již započtena kandidátu do předepsané doby studijní.

V návrzích na imenování budíž za stejných kvalifikačních předpokladů ke skutečnosti zkrácení kandidáta válečnou službou vojenskou přihlíženo a předpoklady zkrácení toho buďtež v nich zjišťovány.

Obdobně platí tato ustanovení pro Slovensko a Podkarpatskou Rus.

Jest tudíž na uchazečích, kteří u příležitosti podávání kompetenčních žádostí domáhají se toho, aby vzat byl zřetel na jejich vojenskou válečnou službu, konanou před zápisem do seznamu kandidátů notářství, aby předpoklad zkrácení rádně prokázali a doložili, zejména průkazem o složení maturity (řádné neb válečné), absolutoria university, z něhož úlevy jsou nejlépe patrný, dokladem o propočítání služby vojenské v jiných již praxích (soudní a pod.), dokladem o konané vojenské službě a výpočtem doby, o kterou žadatel ve studiích a tudíž i v postupu skutečně byl zdržen.

Z E D N E

Třetí sjezd právníků československých v Bratislavě 1930.

V roce 1930 má býti konán v Bratislavě třetí sjezd právníků čsl. — Za tím účelem byla práce sjezdová rozdělena na 6 odborů a navrženy k projednání tyto otázky:

I. vědecký odbor:

1. Mezimístní právo vnitrozemské a jeho úprava do úplného sjednocení občanského práva.
2. Jak čelit škodlivému drobení rolnických usedlostí?
3. Zajištění stavebních pohledávek.

II. Vědecký odbor pro soukromá práva:

1. Na jakých základech by se mělo upravit právo akciové?
2. Ochrana autora v oboru radiofuse se zřetelem ke článku 11 bis usnesení římské konference 1928.
3. O převodnosti pojistného nároku při pojištění škodovém.

III. Vědecký odbor pro občanský soudní řád:

1. Mají býti připuštěna nova v odvolacím řízení a v jakých mezích?
2. Zda se doporučuje rozšířit působnost samosoudce?
3. Má-li se připustiti žaloba o obnovu řízení ve sporech o rozvod, rozluku a neplatnost manželství?

IV. Vědecký odbor pro právo trestní:

1. Doporučuje se změnit ustanovení platného práva o ochraně cti, jmenovitě proti útokům tisku a jakým způsobem?
2. V jakých směrech je žádoucí reforma porotních soudů?
3. Jak by mělo býti upraveno trestní soudnictví nad mládeží.